

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 1. februara 2024. godine
Br.Ref.:RK 2314/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI134/22

Podnosilac

“AFA Energy d.o.o”

**Ocena ustavnosti presude ARJ br. 22/2022 Vrhovnog suda Kosova
od 15. aprila 2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radimir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela kompanija „AFA Energy d.o.o” iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva). Podnosioca zahteva zastupa, advokatsko društvo RPHS Law L.L.C sa sedištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu [ARJ br. 22/2022] Vrhovnog suda Kosova od 15. aprila 2022. godine, u vezi sa rešenjem [AA.br.79/2022] Apelacionog suda Kosova, od 14.februara 2022.godine i, rešenjem [A.nr.2701/2021] Osnovnog suda u Prištini, od 29.decembra 2021.godine.
3. Osporena presuda [ARJ br. 22/2022] Vrhovnog suda Kosova uručena je zastupniku podnosioca zahteva 22. juna 2022. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti osporene presude, i rešenja redovnih sudova kojima se navodno, podnosiocu zahteva povređuju prava i osnovne slobode koje su zagarantovane članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6 (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavu 4 člana 21. [Opšta načela], stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka], i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).
6. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023, objavljen je u Sluzbenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu 15. dana od dana objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe navedenog Poslovnika. Stirn u vezi, u skladu sa pravilom 78. (Prelazne odredbe) Poslovnik o radu br. 01/2023, izuzetno, pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018, i dalje ce se primenjivati u predmetima registrovanim u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, sarno ako su i u meri u kojoj su povoljnije za stranke.

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 08.septembra 2022. godine, zastupnik podnosioca zahteva, podneo je zahtev Ustavnom Sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
8. Dana 14.septembra 2022. godine, predsednica Suda, je Odlukom [GJR.KI134/22] imenovala sudiju Bajrama Ljatifija za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërxhaliu-Krasniqi (predsedavajuća), Radomir Laban i Remzije Istrefi-Peci (članovi).
9. Dana 16. septembra 2022. godine, Sud je obavestio zastupnika podnosioca o registraciji zahteva i tražio od njega da Sudu dostavi ovlašćenje o zastupanju. Istog dana, po jedna kopija zahteva je poslata Vrhovnom sudu, kao i Regulatornom urede za Energiju (u daljem tekstu: RUE).

10. Dana 29. septembra 2022.godine, RUE je podneo svoje komentare na zahtev podnosioca, međutim, sagledavajući njihovu suštinu, Sud nalazi da su ti komentari u vezi sa upravnim sporom koji podnosilac zahteva vodi pred redovnim sudovima u vezi sa zakonitošću osporene odluke, a što ovde nije slučaj, te ih shodno tome Sud neće u ovom izveštaju ni navesti.
11. Dana 4.oktobra 2022.godine, zastupnik podnosioca zahteva je sudu poslao ovlašćenje o zastupanju.
12. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred Predsednicom Republike Kosovo, kojom prilikom je i počeo njegov mandat u Sudu.
13. Dana 7.juna 2023.godine, Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i odlučilo da se odlučivanje o izveštaju odloži za jednu od narednih sednica.
14. Dana 18.januara 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

15. Iz spisa predmeta proizilazi, da je podnosilac zahteva kompanija koja se bavi proizvodnjom i distribucijim električne energije iz svojih kapaciteta, odnosno dveju hidroelektrana koje su izgrađene duž rečnog korita na području opštine Kačanik i Đenaral Janković. U cilju izgradnje novih proizvodnih kapaciteta, „HC Kotlina 1 i, HC Kotlina 2“, podnosilac zahteva je 12.juna 2015. godine podneo zahtev RUE, u kome je tražio dobijanje potrebnih ovlašćenja. Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja je 25.septembra 2015. godine donelo Odluku o Ekološkoj saglasnosti za izgradnju hidroelektrana. Takođe i RUE je 28.januara 2016.godine, prvo doneo rešenje o privremenom odobrenju, a onda je 29.marta 2018. godine, donelo rešenje kojim je izdalo konačno odobrenje podnosiocu zahteva, uz jasno određene uslove koje on mora da ispuni. Podnosilac zahteva kako stoji u spisima, dva puta je tražio da mu RUE produži rok za realizaciju projekta. Prvi zahtev za produžetkom roka podnosilac je podneo 24.januara 2017.godine, koji je RUE prihvatio i podnosiocu dao novi rok za realizaciju projekta. Dugi zahtev za produžetkom roka realizacije projekta podnosilac zahteva je podneo RUE, 15.marta 2021. godine, međutim RUE je 7. oktobar 2021. godine, po tom zahtevu doneo odlukom [RUE-a: V_1420_2021], kojim je odbio zahtev podnosioca, dok je konačno odobrenje za izgradnju novih kapaciteta poništio.
16. U odluci [RUE-a: V_1420_2021], o poništenju konančnog rešenja RUE je naveo;

„RUE je 17.09.2021. godine realizovao posetu u cilju nadziranja na terenu, na gradilištu, na lokaciji KZ Kotlina, Opština Elez Han, kako bi izbliza video da li se radovi odvijaju prema dinamičnom planu realizacije koji je predstavio sam aplikant, u periodu krajnjeg ovlašćenja i kako bi utvrdio da je zahtev za produženje roka opravdan. Nakon procene situacije na gradilištu, utvrđeno je da aplikant nije realizovao radove prema dinamičnom planu koji je sam predstavio, pošto je gradnja na terenu bila u početnom stanju, u suprotnosti sa rokom od više od tri (3) godine, od vremena izdavanja ovlašćenja.

Društvo “AFA Energy” DOO ima pravo da ponovo aplicira za dobijanje ovlašćenja nakon što ispuni zakonske uslove [...]“.

17. Imajući u vidu da je RUE odlukom [RUE-a: V_1420_2021] ukinuo konačno odobrenje za izgradnju novih proizvodnih kapaciteta, podnosilac zahteva je podneo tužbeni zahtev Osnovnom sudu, u kome je tražio, **i)** odlaganje izvršenja odluke [RUE-a: V_1420_2021], od 7. oktobara 2021. godine, i, **ii)** ocenu zakonitosti odluke [RUE-a: V_1420_2021], u upravnom sporu.

18. Sud nalazi da podnosilac zahteva pred sudom traži ocenu odluka sudova koje su donesene povodom tužbenog zahteva za, **i)** odlaganje izvršenja odluke [RUE-a: V_1420_2021], od 7. oktobara 2021. godine, te shodno tome Sud će u nastavku predstaviti činjenice isključivo u odnosu na ovaj postupak.

i) Sudski postupak u vezi sa odlaganjem izvršenja odluke RUE [RUE-a: V_1420_2021], od 7. oktobar 2021. godine

19. Dana 29.decembra 2021. godine, Osnovni sud je doneo rešenje [A.br. 2701/2021], kojim je odbio kao neosnovan zahtev podnosioca, kojim je tražio od suda da se odloži izvršenje odluke [RUE-a: V_1420_2021], od 07.oktobra 2021. godine, dok sud ne odluči o meritumu tužbenog zahteva.

20. U obrazloženju rešenja [A.br. 2701/2021], Osnovni sud je *inter alia* naveo:

„Da bi ocenio zahtev tužioca, sud se referisao članu 22. stav 2, Zakona o upravnim sporovima, gde se određuje da „Po zahtevu tužioca, organ čiji se akt izvršava, odnosno organ nadležan za izvršavanje, može da odloži izvršenje do konačnog sudskog rešenja ako rešenje nanese štetu tužiocu koji teško bi mogao da se renovira a odlaženje nije protivno javnom interesu, niti odlaganjem ne nanese veća nenaknadiva šteta protivničkoj strani, odnosno zainteresovanom licu“.

Takođe, sud se referisao članu 26. Zakona o upravnim sporovima, koji određuje da „Tužilac može tražiti i od suda odlaganje izvršenje osporenog akta sve do donošenja sudskog rešenja prema stavu 2. istoga člana“.

Ocenjujući zahtev tužioca, sud primećuje da isti nije učinio poverljivom njegovu tvrdnju sa dokazima koje je priložio tužbi i sa podneskom od 24.11.2021. godine, da izvršenjem osporene odluke, istom bi se nanela šteta, koja bi se teško renovirala i da odlaganje nije u suprotnosti sa javnim interesom i da ni odlaganje ne bi nanelo veliku štetu protivničkoj strani, odnosno zainteresiranoj osobi, zakonski uslovi ovi koji se moraju ispuniti na kumulativan način od tužioca, da bi se zatim odlagalo izvršenje osporene odluke“.

21. Podnosilac zahteva je podneo žalbu Apelacionom sudu na rešenje [A.br. 2701/2021], Osnovnog suda, navodeći kršenja odredbi parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava.

22. Dana 14.februara 2022. godine, Apelacioni sud je doneo rešenje [AA.br. 79/2022], kojim je žalba podnosioca odbio kao neosnovanu, potvrđujući rešenje Osnovnog suda u celosti.

23. U obrazloženju rešenja [AA.br. 79/2022], Apelacioni sud je *inter alia* naveo:

„Veće Apelacionog suda, polazeći od takvog stanja stvari, u potpunosti prihvata kao pravičnim i zakonitim takav stav prvostepenog suda jer i prema vrednovanju veća ovog suda, u konkretnom slučaju se nisu ispunili na kumulativan način uslovi za odlaganje izvršenja upravnog akta predviđeno sa članom 22. stav 2 i 6, Zakona o upravnim sporovima.

Sa ovom pravnom odredbom je predviđeno da se odlaganje može činiti: ako bi izvršenje upravnog akta nanelo štetu tužiocu, koja bi se teško renovirala, dok odlaganje nije u suprotnosti sa javnim interesom, niti će odlaganje doneti neku štetu protivničkoj stranki, odnosno zainteresovanom licu. U konkretnom slučaju, predlagač-tužilac sa uloženom žalbom zahteva odlaganje izvršenja odluke V_1402_2021 od 07.10.2021. godine tužene, sa tvrdnjom da sa izvršenjem osporene odluke predlagača, nanelo bi znatnu štetu i da odlaganje izvršenje odluke nije u suprotnosti sa javnim interesom niti ne nanosi štetu protivničkoj stranki i zainteresiranim licima.

S obzirom na ove žalbene navode predlagača-tužioca, u žalbi, gore navedenih prema rešenju prvostepenog suda, veće ocenjuje da su iste ne utvrđene, nedovoljne i ne uverljive da se usvoji žalba i da bi se dozvolilo odlaganje izvršenja ožalbenog rešenja do odlučivanja prema tužbi tužioca. Jer i ocena veća je da se nisu ispunili zakonski uslovi za odlaganje izvršenja ožalbene odluke, kao što se predviđa sa članom 22. stav 2 i 6 ZUS-a. Jer, zahtev je u potpunosti podržana na činjenice koje se odnose sa glavnim pitanjem, za koje će sud odlučiti na meritoran način nakon izvođenja dokaza i razmatranja tužbenog zahteva za poništavanje osporene odluke, ali koje sada nisu sa uticajem za vrednovanje poverljivosti zahteva za odlaganje izvršenja osporene odluke“.

24. Podnosilac zahteva je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu, navodeći “kršenja odredbi postupka, pogrešnu primenu materijalnog prava“.
25. Dana 15. aprila 2022. godine, Vrhovni sud je doneo presudu [ARJ.br. 22/2022], kojom je odbio kao neosnovan zahtev za reviziju podnosioca, podnet protiv rešenja [AA.br. 79/2022] Apelacionog suda.
26. U obrazloženju presude [ARJ.br. 22/2022], Vrhovni sud je *inter alia* naveo;

Veće Vrhovnog suda, s obzirom da se u ovoj stvari osporava odluka sa kojom je odbijen zahtev tužioca za odlaganje ranije odluke za krajnje ovlašćenje, ali istovremeno sa istom odlukom rok važenja iste odluke sa br. V_924_2018 od 29.03.2018. godine, u ovoj stvari, ako bi se dozvolilo odlaganje do meritornog odlučivanja kao što tužilačka stranka zahteva, tako da tužilac nastavlja sa njegovom aktivnošću prema dozvoli-ranije odluke za krajnje ovlašćenje, i ako bi na kraju sudskog postupka proizašlo da odluka napadnuta sa tužbom je zakonita i pravična, šteta bi bila veća i za tužilačku stranku. Prema tome, s obzirom na stvar o kojoj je odlučila tužena sa svojom odlukom napadnutom sa tužbom, završavanjem roka važenja njegove odluke, ne dokazuje se da će se ovim načinom odlučivanja, tužiocu naneti nepopravljiva šteta ili teško nepopravljiva šteta, do meritornog odlučivanja prema tužbi, jer bilo kako da se odlučuje o glavnom pitanju tokom vrednovanja zakonitosti odluke tuženog organa sa konačnom sudskom odlukom, ili ako bi se potvrdila da je odluka tuženog nezakonita i pitanje bi se osudilo u korist tužilačke

stranke, postoje mehanizmi i način naknade eventualnih šteta sa monetarnim sredstvima, stoga, šteta bi bila popravljiva.

Naglasci u zahtevu da odlaganjem izvršenja odluke tuženog organa, neće se oštetiti javni interes, već naprotiv, služilo bi javnom interesu, jer sa izgradnjom hidrocentrala Kotlina, dodao bi se još jedan dodatni izvor energije koji bi uticao na privredu zemlje sa zapošljavanjem radnika itd., takođe nisu utemeljeni, relevantni ili sa uticajem da se prihvate u ovoj fazi postupka za odlaganje izvršenja odluke tuženog organa, pre nego što se izvrši ocena zakonitosti odluke osporene sa tužbom, u redovnom postupku od suda.

Drugi deo naglasaka u zahtevu za vanrednu reviziju koji se odnose na zakonitost odluke tuženog organa i sprovedeni postupci tokom njegovog donošenja od tuženog organa, navedenih u zahtev, u ovoj fazi postupka, odnosno odlučivanja o privremenoj meri od suda se ne razmatraju, jer bi se prejudiciralo meritorno odlučivanje glavne stvari u vezi sa ocenom zakonitosti odluke tuženog organa napadnutom sa tužbom“.

Navodi podnosioca

27. Podnosilac zahteva navodi da su mu odlukama redovnih sudova u postupku po zahtevu u vezi sa odlaganjem izvršenja odluke [RUE-a: V_1420_2021] povređena prava zagarantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom], i članom 31. [Pravo na pravično suđenje], Ustava, kao i član 6 EKLJP.
28. Međutim, podnosilac u nastavku zahteva pruža objašnjenje samo za povredu člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP, dok što se tiče navoda o povredi člana 24 Ustava, njega on u zahtevu konkretno ne obrazlaže.
29. U prilog navodu o povredi člana 31 Ustava i člana 6 EKLJP, podnosilac zahteva u prvi plan ističe, **i)** pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava i, **ii)** nedostatak obrazloženja odluka Osnovnog, Apelacionog i Vrhovnog suda sud u vezi sa njegovim zahtevom.
 - i) Navodi podnosioca zahteva u vezi sa pogrešnim utvrđivanjem činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava**
30. U prilog pomenutim povredama podnosilac zahteva tvrdi, da “*Vrhovni sud Kosova, Apelacioni sud Kosova i Osnovni sud , uprkos tome što su odbili žalbe podnosioca zahteva i zahtev za odlaganje izvršenja Odluke V_1420 2021, nisu dali nikakvo opravdanje u pogledu razloga za odbijanje te da ovakvi postupci predstavljaju kršenje članova 31. i 24. Ustava Kosova“.* Takođe „*da je do povreda navedenih ustavnih odredbi, došlo kao posledica ne sprovođenja zakonskih obaveza, odnosno zbog povrede odredaba postupka, sto je uticalo na sudove da pogrešno dokažu činjenično stanje i da pogrešno primenjuju materijalno pravo“.*
31. Konkretnije podnosilac zahteva smatra da su sudovi pogrešno primenili materijalno pravo kada su odbili njegov zahtev i pritužbe. Ovo iz razloga, kako podnosilac zahteva navodi, što uprkos dokazima da su ispunjeni zakonski uslovi za odlaganje izvršenja Rešenja [V_1420_2021], sudovi tako nešto nisu dozvolili. Upravo namera podnosioca zahteva, kako on tvrdi, bila da on ovim zahtevom dokaze da su sudovi pogrešno odbili njegov zahtev (i

pritužbe) budući da su u ovom slučaju ispunjeni svi zakonski uslovi iz člana 22. KZ-a, da se njegov zahtev usvoji.

32. Podnosilac zahteva dalje navodi, da je do navedenih povreda došlo u svim nivoima sudova koji su odlučivali o predmetnom zahtevu, konkretnije da je Osnovni sud načinio povrede iz činjenice „*što je rešenje Osnovog suda zasnovao samo na nekoliko rečenica u kojima se pozvao na član 22. st. 2. i 6. ZUS; te da tužilac (podnosilac) nije učinio verodostojnim svoj zahtev dokazima koje je priložio tužbi u vezi sa ispunjenošću zakonskih uslova iz člana 22. ZPP*“, da se Apelacioni sud nije stvarno bavio tvrdnjama tužioca u vezi sa povredom članova 160. i 8. Građanskog zakonika od strane Osnovnog suda, već je doneta samo u meritornom ispitivanju njegovog zahteva - za odlaganje. izvršenja Rešenja V_1420_2020 kao da sudi u prvom stepenu.

ii) Navodi podnosioca zahteva u vezi sa nedostatak obrazloženja odluka redovnih sudova

33. U prilog neobrazloženja odluka redovnih sudova, podnosilac zahteva navodi, „*Prilikom donošenja odluke sudovi su dužni da u obrazloženju svojih odluka navedu koje su dokaze cenili prilikom odlučivanja o tom predmetu jer je takva obaveza predviđena stavom 1. člana 160. ZPP [...]*“.
34. Podnosilac zahteva smatra da su „*Sudovi u tri nivoa doneli odluke koje ne sadrže obrazloženje u vezi sa dokazima koji su sprovedeni u predmetu odlučivanja, niti o odlučnim činjenicama u predmetu*“.
35. Konkretnije navedenu povredu, po mišljenju podnosioca Osnovni sud je učinio time što se u rešenju [A.br.2701/2021] pozvao na član 22. st. 2. i 6. ZUS, „*a da pri tome on nije pružio obrazloženje za njegove podnete dokaze, čime je rešenje sastavljeno u suprotnosti sa članom 160. stav 4. ZPP-a*“.
36. što se tiče povrede pred Apelacionim sudom u kontekstu neobrazložene odluke, podnosilac tu povredu vidi u činjenici što se Apelacioni sud nije stvarno bavio njegovim tvrdnjama u vezi sa povredom članova 160.ZPP, od strane Osnovnog suda, već je doneo odluku kojom je delimično odgovorio na navod u vezi sa zahtevom o pogrešnoj primenu materijalnog prava, ali pri tome ne ocenjujući dokaze koje je izneo u prilog ovih tvrdnji.
37. Takođe podnosilac navedenu povredu u kontekstu neobrazložene odluke nalazi i kod Vrhovnog suda, dovodeći je u vezu sa činjenicom da je on doneo odluku kojom je potvrdio prethodne odluke zaključujući da su one pravno zasnovane i da nisu ispunjeni uslovi člana člana 22. st. 2. i 6. ZUS, pri tome ne obrazlažući ih ne obrazlažući samo ocenjivanje pomenutih uslova.

Ostali navodi i komentari podnosioca zahteva

38. Pored gore pomenutih navoda, podnosilac smatra da kao posledica ne odlaganja izvršenja predmetne odluke RUE, „*njemu će biti pričinjena materijalna šteta zbog gubitka svih uloženi sredstava, te da će to uticati na odlazak stranih investitora sa tržišta Kosova i prestankom poslovnih aktivnosti [...]*“.

39. Takođe, podnosilac zahteva smatra da neodlaganje izvršenja Odluke [V_1420 2021] ne samo da nije protivno javnom interesu, već služi istom, da bi Hidroelektrana Kotlina uticala na cenu energije i zaštitu životne sredine, stvorila ekonomsku stabilnost i povećala konkurenciju na tržištu.
40. Podnosilac zahteva podseća da je Ustavni sud u odlukama [KI 145/18](#), i [KI 75 / 21](#) izneo svoje stavove, nalazeći povrede.
41. Podnosilac se obraća Sudu sa zahtevom, da njegov zahtev proglasi prihvatljivim, da konstatuje da je došlo do povrede člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] u vezi sa članom 24 [Jednakost pred zakonom] Ustava, da odluke redovnih sudova proglasi nevažećim, i da postupak vrati na ponovno suđenje.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Član 24 [Jednakost Pred Zakonom]

1. Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.

2. Niko se ne smije diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, vjeroispovijesti, političkog ili nekog drugog uvjerenja, nacionalnog ili društvenog porijekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredjeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.

3. Načelo jednakosti pred zakonom ne spriječava sprovođenje i usvajanje privremenih mjera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nijesu jednake. Takve mjere se mogu sprovoditi samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene”.

Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. „Svacom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštitu privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.

[...]“

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6.
(Pravo na pravično suđenje)

„1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.“

Zakon br. 03/L-202 o upravnim sporovima

Član 22.

[...]

„2. Po zahtevu tužioca, organ čiji se akt izvršava, odnosno organ nadležan za izvršavanje, može da odloži izvršenje do konačnog sudskog rešenja ako rešenje nanese štetu tužiocu koji teško bi mogao da se renovira a odlaženje nije protivno javnom interesu, niti odlaganjem ne nanese veća nenaknadiiva šteta protivničkoj strani, odnosno zainteresovanom licu.

[...]

6. Tužilac može tražiti i od suda odlaganje izvršenje osporenog akta sve do donošenja sudskog rešenja prema stavu 2. istoga člana“.

Zakon br. 03/L-006 o parničnom postupku

Član 160.

„160.4 Obrazloženje presude sadrži: zahteve stranki, činjenice koje su podneli, i predloženi dokazi, koje je od tih činjenica potvrdio, zašto i kako je potvrdio te činjenice, a ako ih je potvrdio putem dokaza koje je dokaze koristio i kako je njih vrednovao“.

Ocena prihvatljivosti zahteva

42. Sud prvo ocenjuje da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom.
43. U tom smislu, Sud se prvo poziva na stav 4. člana 21. [Opšta načela] i stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji utvrđuju:

Član 21.

“[...]

Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva”.

Član 113.

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

44. Sud, takođe, razmatra da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti koji su propisani članovima 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji utvrđuju:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

*“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.
2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.*

Član 48.
[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49.
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. [...]”.

45. U tom smislu, Sud prvo primećuje da podnosilac zahteva ima pravo da podnese ustavnu žalbu, pozivajući se na navodne povrede osnovnih prava i sloboda, koja važe kako za pojedince, tako i za pravna lica (vidi slučaj Suda [KI41/09](#), podnosilac zahteva [Univerzitet AAB-RIINVEST L.L.C.](#), rešenje o neprihvatljivosti od 3. februara 2010. godine, stav 14; i [KI35/18](#), podnosilac zahteva [“Bayerische Versicherungsverband”](#), presuda od 11. decembra 2019. godine, stav 40).
46. Što se tiče ispunjenja ostalih uslova prihvatljivosti, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana; da je iscrpeo dostupna pravna sredstva; da je naglasio akt javnog organa čiju ustavnost osporava, tačnije presudu [ARJ br. 22/2022] Vrhovnog suda Kosova od 15. aprila 2022. godine, da je naglasio ustavna prava za koja tvrde da su mu povređena; a takođe, podneo je zahtev u zakonskom roku, u skladu sa stavom 7 člana 113 Ustava i članovima 47 i 48 Zakona.
47. Sud podseća da je podnosilac zahteva pokrenuo dva sudska postupka, od kojih, jedan u vezi sa i) odlaganjem izvršenja odluke [RUE-a: V_1420_2021], od 7. oktobar 2021. godine, i ii) upravni spor u vezi sa ocenom zakonitosti odluke [RUE-a: V_1420_2021], RUE.

48. Postupak koji se nalazi na razmatranju pred ovim sudom je isključivo u vezi sa i) odlaganjem izvršenja odluke [RUE-a: V_1420_2021], od 7. oktobar 2021. godine, o kome su redovni sudovi i odlučivali, te shodno tome Sud će se u nastavku rešenja isključivo baviti ovim postupkom podnosioca, te će u okviru njega i sagledati osnovanost navodnih povreda člana 24 i 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP.
49. Dakle, Sud neće uzeti u obzir postupak koji se odvijao pred nadležnim telima RUE, niti se upuštati u ocenjivanje dela navoda podnosioca koji se odnose na ii) upravni spor, iz razloga što će oni biti predmet sudske kontrole i ocene po tužbenom zahtevu podnosioca.

i) Sudski postupak povodom odlaganjem izvršenja odluke [RUE-a: V_1420_2021], od 7. oktobar 2021. godine

50. Što se tiče same suštine i konteksta konkretnog slučaja, imajući u obzir da su odluke koje su osporene pred Sudom povezane sa odlukama u vezi sa bezbednosnom merom, odnosno „prethodnim postupkom“ Sud, na osnovu svoje sudske prakse kao i sudske prakse Evropskog Suda za Ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), treba da proceni primenljivost garancija iz člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a. S tim u vezi Sud se poziva na tačku (b) stava (3) pravila 34. Poslovnika, prema kojoj, Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako isti nije *ratione materiae* u skladu sa Ustavom.
51. Stoga je, u kontekstu poslednje navedenog, ocena ovog kriterijuma u okolnostima konkretnog slučaja važna jer postupci koji su sprovedeni pred redovnim sudovima spadaju u delokrug „prethodnih postupaka“, odnosno osporeno rešenje Vrhovnog suda se odnosi na rešenje Osnovnog suda u Prištini o odlaganju izvršenja odluke RUE-a, dok se tužbeni zahtev za poništaj odluke RUE-a nalazi i dalje u postupku razmatranja merituma. Shodno tome, Sud će oceniti da li je član 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP primenljiv u okolnostima slučaja podnosioca zahteva.

Promenljivosti člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP na prethodni postupak

52. U ovom specifičnom kontekstu, Sud primećuje da je pitanje primenljivosti člana 6. EKLJP na prethodne postupke, ESLJP protumačio kroz svoju sudsku praksu, u saglasnosti sa kojom je Sud, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
53. Sud podseća da se navodi podnosioca zahteva u vezi sa povredama članova 24. [Jednakost pred zakonom], i 31. [Pravo na pravično suđenje], Ustava, kao i člana 6 EKLJP, odnose isključivo na prethodni postupak u kome su sudovi odlučivali u vezi sa odlaganjem izvršenja odluke RUE-a.
54. Imajući to u vidu Sud navodi da su kriterijumi koji se tiču primenljivosti člana 31. Ustava u odnosu na prethodne postupke utvrđeni i u slučajevima ovog Suda, uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve [KI122/17](#), podnosilac *Česká Exportní Banka A.S.*, presuda od 30. aprila 2018. godine; [KI150/16](#), podnosilac *Mark Frrok Gjokaj*, presuda od 31. decembra 2018. godine; [KI81/19](#), podnosilac *Skender Podrimqaku*, rešenje o neprihvatljivosti od 9. novembra 2019. godine; [KI107/19](#), podnosilac *Gafurr Bytyqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. marta 2020. godine; [KI195/20](#), podnosilac *Aigars Kesengfelds*, presuda od 29. marta 2021. godine. Opšta načela ustanovljena ovim prethodno navedenim odlukama Suda utemeljena su na predmetu ESLJP-a *Micallef protiv Malte*, presuda od 15. oktobra 2009. godine.

55. Sledom navedenog, a kako bi utvrdio da li se u konkretnom slučaju primenjuje član 31. Ustava i član 6. EKLJP-a, Sud će se prvo pozvati na opšta načela utvrđena sudskom praksom ESLJP-a i sudskom praksom Suda u pogledu primenljivosti procesnih garancija iz člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, da bi zatim iste primenio na okolnosti konkretnog slučaja.
56. Prema uslovima utvrđenim u predmetu *Micallef protiv Malte*, koje je i ovaj Sud prihvatio kroz svoju sudsku praksu. Kao prvo, pravo o kojem se radi treba da bude "građansko" i u glavnom postupku i u postupcima u vezi sa merom obezbeđenja, u autonomnom smislu ovog pojma prema članu 6. EKLJP i; kao drugo, ovaj postupak treba da na efektivan način odredi odgovarajuće civilno pravo (vidi, u ovom kontekstu, predmet ESLJP-a *Micallef protiv Malte*, gore citiran, stavovi 84 i 85 i reference koje su citirane u tom predmetu, vidi i slučajeve Suda *KI122/17*, podnosilac *Česká Exportní Banka A.S.*, gore citiran, stavovi 130 i 131; *KI81/19*, podnosilac *Skender Podrimqaku*, gore citiran, stavovi 47 i 48; *KI107/19*, podnosilac *Gafurr Bytyqi*, gore citiran, stav 53).
57. Imajući u vidu navedeno, Sud podseća da su okolnosti slučaja podnosioca zahteva povezane sa odlukom RUE-a, kojom je ukinuto konačno odobrenje za izgradnju novih proizvodnih kapaciteta za proizvodnju električne energije iz Hidroelektrana. Imajući to u vidu podnosilac je tražio odlaganje izvršenja predmetne odluke, tvrdeći da ista utiče na njegova prava i interese, da ugrožava stabilnost energetske snabdevanja i da mu se ovakvim odlukama sudova nanosi nepopravljiva šteta.
58. Shodno tome, podnosilac zahteva je pokrenuo postupak pred Osnovnim sudom pozivajući se na član 22. st 2 ZUS-a, u cilju odlaganja izvršenja odluke RUE-a, sve dok se nadležan Sud u upravnom postupku ne izjasni po tom tužbenom zahtevu. Upravo Osnovni sud je odbio zahtev podnosioca smatrajući da nisu ispunjeni uslovi člana 22.st 2 ZUS, na koji se podnosilac pozvao. Sud podseća da član 22.st 2 ZUS predviđa mogućnost odlaganja izvršenja odluka, sve dok se ne donese meritorna odluka u predmeta, odnosno do donošenja sudske odluke.
59. U tom kontekstu, Sud podseća da je podnosilac zahteva kako to proizilazi iz spisa predmeta, imao "konačno odobrenje" za izgradnju novih proizvodnih kapaciteta za proizvodnju električne energije iz Hidroelektrana koje je odlukom [RUE-a: V_1420_2021] ukinuta od strane RUE. Može se smatrati da je odluka RUE o davanju konačnog ovlašćenja za izgradnju i proširenje novih kapaciteta, odredila i obim građanskih prava podnosiocu kao nosiocu tih ovlašćenja, sve dok je ta odluka bila u važnosti. Shodno tome, opoziv, ili ukidanje konačnog ovlašćenja od strane RUE, je i uticalo na nemogućnost ostvarivanja „građanskih prava“, podnosioca koja je on imao sve do trenutka njihovog opoziva. Iz tog razloga, na osnovu napred navedenog, Sud nalazi da je ispunjen prvi kriterijum za primenljivost člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, na relevantne prethodne postupke.
60. Sud dalje primećuje da je u okolnostima podnosioca zahteva, odluka o ukidanju konačnog ovlašćenja bila odlučujuća za podnosioca zahteva u postupku realizacije svojih građanskih prava, i to ga je na direktan način omelo da nastavi sa postupkom njihove realizacije, a samim tim i da ostvari svoje planove za šta je imao odobrenje RUE do određenog momenta. Shodno tome, Sud nalazi da je ispunjen i drugi kriterijum za primenljivost člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP na relevantne prethodne postupke.

61. Iz tog razloga, Sud utvrđuje da su u okolnostima podnosioca zahteva, na osnovu njegove sudske prakse i sudske prakse ESLJP-a, ispunjeni kriterijumi za primenljivost procesnih garancija utvrđenih u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP. Shodno tome, Sud utvrđuje da je zahtev podnosioca zahteva, u pogledu navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, *ratione materiae* u skladu sa Ustavom.
62. Sada kada je Sud utvrdio da je zahtev podnosioca, u pogledu navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, *ratione materiae* u skladu sa Ustavom, podseća i na pravilo 34 (2) Poslovnika, koje propisuje:
- “(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, kada podnosilac/teljica zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkreplio/la svoju tvrdnju”.*
63. Sud prvo ističe da gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) i Suda, omogućava poslednje navedenom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 34 Poslovnika.
64. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih “očigledno neosnovanim navodima”. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi “četvrtog stepena”; (ii) navodi koji se kategorišu kao “očigledni ili jasni nedostatak povrede”; (iii) “nepotkrepljeni ili neobrazloženi” navodi, i na kraju, (iv) “konfuzni i nejasni” navodi (vidi, slučajeve ESLJP-a, *Kemmachev protiv Francuske*, aplikacija br. 17621/91, kategorija (i), *Mentzen protiv Latvije*, Aplikacija br. 71074/01, kategorija (ii) i *Trofimchuk protiv Ukrajine*, Aplikacija br. 4241/03, kategorija (iii)).
65. U smislu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno, ocenjujući da li je isti očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanu u ovom zahtevu i na relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
66. Vraćajući se na konkretan slučaj, kao i navode podnosioca zahteva, Sud nalazi da podnosilac povredu člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP, zasniva na dva navoda, i to, **i**) pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava, a te navodne povrede objašnjava „kao posledicu nesprovođenja zakonskih obaveza, što je uticalo na sudove da pogrešno dokažu činjenično stanje i da pogrešno primenjuju materijalno pravo“, i **ii**) nedostatak obrazloženja odluka redovnih sudova u odnosu na njegove navode, konkretnije da presude sudova nisu sastavljene u skladu sa zahtevima člana 160 Zakon br. 03/L-006 ZPP.
67. Shodno tome, Sud će oba navoda podnosioca zahteva sagledati u suštinskom smislu u cilju utvrđivanja njihove osnovanosti o mogućoj povredi procesnih prava člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP, na koje se on u zahtevu poziva.

U odnosu na navode o pogrešnom utvrđivanju činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava

68. Sud pre nego što krene da se bavi ovim navodom podseća da, prema praksi ESLJP i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije preispitivati zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primene materijalnog prava (vidi ESLJP, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. juna 2005. godine, aplikacija broj [65167/01](#)). Naime, Ustavni sud nije nadležan da supstituirá redovne sudove u proceni činjenica i dokaza, već je zadatak redovnih sudova da ocene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi Evropski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. maja 2005. godine, aplikacija broj [19354/02](#)). Zadatak Ustavnog suda je da ispita jesu li, eventualno, povređena ili zanemarena ustavna prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na delotvoran pravni lek i dr.), te je li primena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminaciona.
69. Upravo dovodeći u vezi navedene principe sa konkretnim slučajem, Sud nalazi, da suština navoda podnosioca zahteva o pogrešnoj primeni materijalnog prava i pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju leži u navodu, da sudovi nisu uzeli u obzir činjenicu da je on u podnetom zahtevu Osnovnom sudu ispunio sve propisane uslove člana 22.st 2 ZUS, što samo po sebi znači da je njegov zahtev za odlaganje izvršenja odluke RUE trebao biti usvojen od strane Osnovog suda. Sama činjenica da je njegov zahtev odbijen, po mišljenju podnosioca zahteva, vodi zaključku da ti uslovi nisu ni bili razmatrani od strane suda.
70. Analizirajući ovaj navod u odnosu na rešenje Osnovnog suda, sud primećuje, da nije sporna činjenica da su članom 22. st. 2. ZUS, detaljno propisani uslovi na osnovu kojih nadležan sud usvaja ili odbija zahtev, takođe za Sud nije ni sporna činjenica da se podnosilac zahteva u podnetom zahtevu za odlaganje izvršenja odluke RUE pozvao na pomenute uslove propisane člana 22.st. 2 ZUS, i da je dostavio dokaze.
71. Međutim, ono što je takođe evidentno za Sud jeste, da je Osnovni sud u postupku razmatranja zahteva podnosioca, sagledao ispunjenost uslove na koje se podnosilac i pozvao, a koji su propisane članom 22 st 2. ZUS, kao i dokaze koje je podneo u samom zahtevu za odlaganje izvršenja. Ovakav svoj stav, Sud iznosi na osnovu dela rešenja Osnovnog suda, a koje će za ovu priliku i citirati „*Ocenjujući zahtev tužioca, sud primećuje da isti nije učinio poverljivom njegovu tvrdnju sa dokazima koje je priložio tužbi [...]*“.
72. To znači da je više nego očigledno da je Osnovni sud ocenio uslove kao i dokaze koje je podnosilac zahteva dostavio sudu u zahtevu za odlaganje izvršenja, ali da je prilikom njihovog ocenjivanja zaključio da zahtev „*nije učinio poverljivom njegovu tvrdnju*“, da bi se , **a**) izvršenjem osporene odluke, istom nanela šteta, koja bi se teško renovirala, **b**) da odlaganje nije u suprotnosti sa javnim interesom i, **c**) da odlaganje ne bi nanelo veliku štetu protivničkoj strani, odnosno zainteresiranoj osobi. Šta više, Sud ne može a da ne primeti još jednu konstataciju i ocenu Osnovnog suda, a to je, da su uslovi popisani članom 22 st.2 ZUS kumulativne prirode i da kao takvi, oni moraju da budu ispunjeni u celini. Što znači da uslovi za koje podnosilac zahteva pred ovim sudom navodi da su ispunjeni, po nalazima Osnovnog suda, nisu ispunjavali i njihovu kumulativnu prirodu propisanu članom 22 st 2. ZUS.
73. Sud ovde želi da doda, da se on u pogledu ponovne procene ispunjenost uslova člana 22 st 2, ZUS, koje je podnosilac naveo u zahtevu pred Osnovnim sudom neće upuštati, samim tim neće ni iznositi svoje mišljenje povodom kvaliteta zaključaka Osnovnog suda u vezi

- njihovom neispunjenosti, i to iz razloga jer „*zadatak redovnih sudova je da ocene činjenice i dokaze koje su izveli*“ (vidi citirani predmet ESLJP, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*), a što je Sud u relevantnom delu rešenja naveo.
74. Dalje, Sud u zahtevu nalazi da podnosilac deo navoda o povredi člana 31 Ustava u pogledu pogrešne primene materijalnog prava i utvrđivanje činjeničnog stanja dovodi u vezu i sa postupkom pred Apelacionim sudom, pri tom smatrajući „*da Osnovni sud nije na pravičan način ocenio propisane uslove člana 22 ZUS u vezi sa njegovim zahtevom za odlaganje izvršenja odluke RUE*“.
75. U prilog tome, Sud primećuje da se Apelacioni sud upravo bavio ovim žalbenim navodom podnosioca zahteva, pri tome nalazeći, između ostalog, da su te tvrdnje neosnovane a samim tim i neutemeljene. Sud nalazi da je Apelacioni sud svoje zaključke izneo tek posle sagledavanja suštine žalbenih navoda podnosioca zahteva u sklopu osporenog rešenja Osnovnog suda, pri tome smatrajući, „*da uslovi za odlaganje izvršenja upravnog akta predviđeni članom 22. stav 2 i 6, Zakona o upravnim sporovima nisu u kumulativnom smislu ispunjeni*“.
76. Sud posebno primećuje jedan deo objašnjenja u rešenja Apelacionog suda u kome on zaključuje da je zahtev podnosioca neosnovan i iz razloga, što je on u potpunosti zasnovana na činjenicama koje se odnose na glavno pitanje, za koje će sud odlučivati na meritoran način nakon izvođenja dokaza i razmatranja tužbenog zahteva za poništavanje osporene odluke, te da kao takvi, argumenti i dokazi u ovom postupku ne mogu da utiču na odluku povodom zahteva podnosioca za odlaganje izvršenja odluke RUE.
77. Takav zaključak Apelacionog suda po mišljenju ovog suda ne ostavlja prostor za tvrdnje podnosioca da je i u postupku pred Apelacionim sudom došlo do pogrešne primene materijalnog prava odnosno člana 22.st 2 ZUS, jer sama činjenica da je Apelacioni sud došao do zaključka da je zahtev podnosioca zasnovan na činjenicama i dokazima koje nisu relevantne za ovaj deo postupka već za postupak povodom Upravne tužbe, vodi zaključku da ih je Apelacioni sud u suštinskom smislu sagledao i ocenio.
78. Sud dalje nalazi da podnosilac zahteva pred Sudom pokreće i pitanje povrede materijalnog prava od strane Vrhovnog suda, na način što je i pored njegovih žalbenih navod u reviziji, u kojim je on tvrdio „*da su odluke nižih instanci suprotne Građanskom zakoniku, Ustavu i Evropskoj konvencije o ljudskim pravima*“, on u presudi zaključio, „*da su odluke stabilne i pravno zasnovane, jer je tužilac nije dokazano činjenicama i dokazima uverljivim za sud ... da su ispunjeni uslovi iz člana 22. st. 2. i 6. ZUS*“.
79. U kontekstu tvrdnji podnosioca zahteva o povredama koje su načinjene od strane Vrhovnog suda, Sud navodi sledeće, Sud je mišljenja da je Vrhovni sud u suštinskom smislu u potpunosti odgovorio na žalbu podnosioca zahteva u vezi sa ispunjenošću uslova člana 22.st 2 ZUS. U prilog tome, Vrhovni sud je po treći put ispitivao ispunjenost uslova člana 22.st 2 ZUS, pri čemu je došao do istog zaključka koji je u liniji zaključaka Osnovnog i Apelacionog suda.
80. Sud kao osnov za ovakav svoj zaključak, nalazi i u delu presude Vrhovnog suda u kome on doslovno kaže, „*Prema oceni veća...*“, što samo po sebi znači, da je veće Vrhovnog suda procenjivalo osnovanost uslova propisanih u članu 22.st 2 ZUS, na osnovu kojih je podnosilac zahteva podneo zahtev za obustavu izvršenja odluke RUE, ali da oni po mišljenju Vrhovnog suda, ne samo da nisu u suštinskom smislu bili ispunjeni, već i u kumulativnom, a što je jadao od osnovnih kriterijuma pomenutog člana.

81. Imajući u vidu sve navedeno, Sud je mišljenja da u postupku povodom zahteva za odlaganje izvršenja odluke [RUE-a: V_1420_2021], nije došlo do pogrešne primene materijalnog prava od strane redovnih sudova, te samim tim nije ni došlo do povrede prava garantovanih članom 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP, dok što se tiče ocenjivanja kvaliteta zaključaka redovnih sudova povodom ocene pomenutih uslova, Sud se nije upuštao iz razloga koje je već naveo u prethodnom delu rešenja.

Navodi podnosioca zahteva u vezi sa neobrazloženjem sudskih odluka

82. Sud podseća da podnosilac zahteva povredu člana 31 Ustava i člana 6 EKLJP dovodi i u vezu sa činjenicom da su redovni sudovi doneli odluke koje nisu bile u potpunom skladu sa zakonskim obavezama člana 160. stav 4. ZPP, da su sudovi vrlo usko tumačili propisane uslove člana 22 st 2 ZUS, te da ih nisu na valjan način obrazložili u skladu sa njegovim tvrdnjama i dokazima.
83. S tim u vezi Sud podseća da relevantna odredba člana 160. stav 4 ZPP, u relevantnom delu glasi:
- “Obrazloženje presude sadrži: zahteve stranki, činjenice koje su podneli, i predloženi dokazi, koje je od tih činjenica potvrdio, zašto i kako je potvrdio te činjenice, a ako ih je potvrdio putem dokaza koje je dokaze koristio i kako je njih vrednovao”.*
84. Imajući to u vidu, Sud primećuje da člana 160. stav 4. ZPP, uređuje suštinu i sadržaj sudske presude, odnosno šta jedna sudska presuda po svojoj sadržini trebala da ima, kao i principe kojih se sudovi u tom pravcu moraju pridržavati. Na osnovu toga se može zaključiti, da podnosilac zahteva povredu člana 31 Ustava dovodi u vezu sa činjenicom da sve odluke redovnih sudova nisu obrazložene shodno zakonskoj obavezi člana 160. stav 4. ZPP, i to iz razloga *“što su sudovi vrlo usko tumačili uslove propisane članom 22 st 2 ZUS, u vezi sa usvajanjem njegovog zahteva za obustavu izvršenja odluke”*. Konkretnije nisu ih detaljno obrazložili u odlukama, što je direktno dovelo i do povrede člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP.
85. Dakle sagledavajući navode podnosioca zahteva, u kontekstu neobrazloženih sudskih odluka, Sud, navodi, da prema ustaljenoj praksi ESLJP i Ustavnog suda, član 6. stav 1. EKLJP obavezuje sudove, između ostalog, da obrazlože svoje odluke. Ova obaveza, međutim, ne može biti shvaćena kao obaveza da se u odlukama iznesu svi detalji i daju odgovori na sva postavljena pitanja i iznesene argumente. Mera u kojoj ova obaveza postoji zavisi od prirode odluke (vidi presud [ESLJP Ruiz Torija protiv Španije](#), aplikacija br. [18390/91](#) od 9. decembra 1994. godine, stav 29). ESLJP i Ustavni sud su u brojnim odlukama ukazali da domaći sudovi imaju određenu diskrecionu ocenu u vezi s tim koje će argumente i dokaze prihvatiti u određenom predmetu, ali istovremeno imaju obavezu da obrazlože svoju odluku tako što će navesti jasne i razumljive razloge na kojima su tu odluku zasnovali (vidi presudu ESLJP, [Suominen protiv Finske](#), aplikacija br. [37801/97](#) od 1. jula 2003. godine).
86. Međutim, i ako ESLJP tvrdi, da član 6, stav 1 EKLJP, obavezuje sudove da daju razloge za svoje presude, on je takođe smatrao da se to ne može razumeti kao zahteva za detaljnim odgovorom na svaki izneseni argumenat (Vidi: slučajeve ESLJP, presudu [Van de Hurk protiv Holandije](#), aplikacija br. [16034/90](#), od 19. aprila 1994. godine, str. 61., presudu

Higgins i drugi protiv Francuske, aplikacija br. 134/1996/753/952, od 19. februara 1998. godine, stav 42).

87. Stepen u kojoj se ova dužnost redovnih sudova primenjuje, može varirati u zavisnosti od prirode odluke i mora se odrediti u svetlu okolnosti slučaja (Vidi: slučajeve ESLJP, i to ; presudu *Garcia Ruiz protiv Španije*, aplikacija br. 30544/96, od 21. januara 1999. stav 29; presudu *Hiro Balani protiv Španije*, aplikacija br. 18064/91 od 9. decembra 1994. godine).
88. Upravo posmatrajući okolnosti slučaja kao i samu prirodu postupka podnosioca u odnosu na navod da odluka Osnovnog suda ne ispunjava uslove obrazložene odluke propisane članom 160 stav 4 ZPP, nalazi, da je samo obrazloženje rešenja Osnovnog suda u sadržinskom smislu kratko, ali da to nije dovoljan preduslov da bi se zaključilo da je ono i nedovoljno u suštinskom smislu, i to iz razloga, kako je Sud već naveo, „*obaveza je suda da obrazloži svoje odlike, ali da oni nisu obavezni da daju odgovori na sva postavljena pitanja i iznesenu sve argumente*“.
89. U tom kontekstu, posmatrajući rešenje Osnovnog suda u suštinskom smislu, nalazi da je Osnovni sud u postupku isključivo procenjivao ispunjenost propisanih uslova člana 22.st 2 ZUS, u proceduralnom smislu u skladu sa zahtevom podnosioca , za šta je u osporenom rešenju dao obrazloženje. Sud je mišljenja da dato obrazloženje, „*da uslovi propisani u članu nisu ispunjeni u zahtevu koji je podnosilac podneo sudu*“, na nedvosmisleni način potvrđuju da su oni i bili razmatrani. Šta više, Sud prilikom ovog zaključka u prvi plan stavlja prirodu postupka a, koji je isključivo u vezi sa procenom ispunjenosti uslova, a ne sa meritumom tužbenog zahteva, što svakako pred sudom iziskuje i drugačiji proceduralni pristup u skladu sa zahtevom člana 160 stav 4 ZPP.
90. Sud je dakle mišljenja da rešenje Osnovnog suda nije neobrazloženo shodno člana 160. stav 4. ZPP, kako to podnosilac u zahtevu navodi, i to iz razloga što je Osnovni sud, na pravičan način uzeo u razmatranje sve uslove koje zakonska odredba pomenutog člana propisuje, a to su; i) da je razmatrao „*zahteve stranke*“, ii) da je „*razmatrao da li je podnosilac ispunio uslove člana 22 st 2 ZUS,*“, iii) da je u rešenju posle procene zahteva zaključio da se propisani zakonski uslovi moraju ispuniti na kumulativan način od tužioca, da bi se zatim odlagalo izvršenje osporene odluke.
91. Sagledavajući dalje rešenje Apelacionog suda u kontekstu neobrazložene odluke odnosno člana 160. stava 4. ZPP, Sud primećuje da se Apelacioni sud upravo bavio pitanjem koje je podnosilac pokrenuo u vezi sa ocenom uslova ispunjenosti člana 22 st. 2 ZUS, nalazeći da ih sud kao takve neće razmatrati, jer se oni direktno odnose na suštinu tužbenog zahteva koji je u fazi razmatranja pred sudom.
92. Sud smatra da je sa pravom Apelacioni sud zauzeo takav stav, i to iz razloga što bi se njegovim upuštanjem u razmatranje, analizu i ocenjivanjem okolnosti koje nisu u direktnoj vezi sa postupkom obustave izvršenja već sa postupkom odlučivanja o zakonitosti odluke RUE, on direktno doveo u pitanje i mogući ishod upravnog postupka.
93. Stoga, Sud nalazi da je Apelacioni sud ocenio navode podnosioca zahteva ali, da ih on kao takve nije mogao vrednovati, imajući u vidu da oni mogu biti odlučujuće u vezi sa postupkom koji je u toku.

94. Dalje, sagledavajući postupak pred Vrhovnim sudom u kontekstu navoda podnosioca zahteva, Sud nalazi da se i Vrhovni sud bavio istim žalbenom navodima u kontekstu neispunjenja uslova člana 160.4 ZPP od strane Osnovnog i Apelacionog suda.
95. Upravo u vezi sa tim, Sud skreće pažnju na bitne delove presude Vrhovnog suda koje kao takve na jasan način pokazuju pristup suda u sagledavanju i analizi žalbenih navoda podnosioca. U prilog tome, Vrhovni sud na navod podnosioca zahteva o neispunjavanju obaveza člana 160.4 ZPP, od strane Osnovnog i Apelacionog suda, kaže *“ tvrdnje u tom pogledu da napadnute odluke nisu obrazloženi po zakonu, nisu utemeljene i sa uticajem za drugačije odlučivanje o ovoj stvari, od one kao u odluci drugostepenog suda, koja je jasna i dovoljno obrazložena po zakonu, kao što se predviđa u članu 22. ZUS-a, u vezi sa odlučujućim činjenicama koje prihvata i ovaj sud“*
96. Šta više, Sud nalazi da je Vrhovni sud na konkretan način odgovorio podnosiocu zahteva i na navod u vezi sa činjenicom da ovakvim odlučivanjem povodom zahteva za obustavu izvršenja odluke RUE, on trpi nepopravljivu štetu, u prilog tome, Vrhovni sud je zaključio *„[...] bilo kako da se odlučuje o glavnom pitanju tokom vrednovanja zakonitosti odluke tuženog organa sa konačnom sudskom odlukom, ili ako bi se potvrdila da je odluka tuženog nezakonita i pitanje bi se osudilo u korist tužilačke stranke, postoje mehanizmi i način naknade eventualnih šteta sa monetarnim sredstvima, stoga, šteta bi bila popravljiva“*.
97. Pored toga, Sud ne može a da ne primeti da se Vrhovni sud upustio i u ocenjivanju još jednog uslova propisanim članom 22.st 2 ZUS, u vezi sa javnim interesom, na kome je podnosilac zahteva zasnovao svoju tvrdnju o neophodnosti usvajanja njegovog zahteva za odlaganjem izvršenja odluke RUE. Analizirajući ovaj navod podnosioca u sklopu javnog interesa, Vrhovni sud je našao da su razlozi podnosioca navedenu u zahtevu *„neutemeljenim i nerelevantnim i kao takve bez uticaja na odluku da se prihvate u ovoj fazi postupka za odlaganje izvršenja odluke tuženog organa, pre nego što se izvrši ocena zakonitosti odluke osporene sa tužbom, u redovnom postupku od suda“*.
98. Shodno navedenom, Sud navode podnosioca zahteva da odluke Osnovnog Apelacionog i Vrhovnog suda nisu u skladu sa članom 160 stava 4. ZPP, kvalifikuje kao navode koji spadaju u kategoriju (iii) *“nepotkrepljeni ili neobrazloženi”* navodi.
99. S tim u vezi, Sud zaključuje da se navodi podnosioca zahteva o povredi člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP u kontekstu neobrazloženih sudskih odluka, trebaju proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovanim, shodno Pravilu 34 (2) Poslovnika, jer se ovi navodi kvalifikuju kao navodi koji spadaju u kategoriju; (iii) *“nepotkrepljeni ili neobrazloženi”* navodi.

Navodne povrede člana 24 [Jednakost pred zakonom], Ustava

100. Što se tiče navodne povrede člana 24 [Jednakost pred zakonom], Ustava, Sud podseća da prema ustanovljenoj sudskoj praksi ESLJP-a, Sud proglašava zahtev neprihvatljivim kao očigledno neosnovan, u skladu sa kriterijumom (iii) *“nepotkrepljeni ili neobrazloženi”* navodi onda kada je ispunjen jedan od dva karakteristična uslova, i to:
- a) *kada podnosilac zahteva jednostavno navede jednu ili više odredaba Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući pri tom na koji način su one povređene, osim ukoliko je na osnovu činjenica i okolnosti predmeta to sasvim očigledno (vidi predmete*

ESLJP-a *Trofimchuk protiv Ukrajine*, br. 4241/03, odluka od 31. maja 2005. godine i *Baillard protiv Francuske*, br. 6032/04, odluka od 25. septembra 2008. godine);

b) kada podnosilac zahteva propusti ili odbije da predoči materijalne dokaze kojima bi potkrepio svoje navode (to naročito važi za odluke sudova ili drugih domaćih vlasti), osim ukoliko postoje izuzetne okolnosti koje su van njegove kontrole i koje ga sprečavaju da to učini (na primer, ako zatvorske vlasti odbiju da predoče Sudu dokumente iz spisa predmeta zatvorenika o kome je reč) ili ako Sud sam ne odredi drugačije (vidi slučaj Suda *KI166/20*, podnosilac *Ministarstvo rada i socijalne zaštite*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2021. godine, stav 42).

101. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da podnosilac zahteva jednostavno navodi povredu člana 24 [Jednakost pred zakonom], Ustava, ali ne obrazlaže, odnosno uopšte ne objašnjava kako je u njegovom slučaju došlo do povrede ovih prava.
102. Sud podseća da je dosledno naglašavao da samo pozivanje na članove Ustava i EKLJP i njihovo pominjanje nije dovoljno da se izgradi argumentovana tvrdnja o ustavnoj povredi. Kada se tvrde takve povrede Ustava, podnosioci zahteva moraju da pruže obrazložene navode i ubedljive argumente (vidi slučaj Suda *KI166/20*, gore citiran, stav 52).
103. Sud stoga utvrđuje da se u odnosu na navod podnosioca zahteva o povredi prava zagaranovanih članom 24 [Jednakost pred zakonom], Ustava zahtev mora proglašiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovan jer se ovi navodi kvalifikuju kao navodi koji spadaju u kategoriju (iii) "nepotkrepljeni ili neobrazloženi" navodi zato što je podnosilac zahteva jednostavno naveo odredbu EKLJP, ne objašnjavajući pritom kako je ona povređena.

Pozivanje podnosioca zahteva na praksu Ustavnog suda u sličnim slučajevima

104. Sud je u zahtevu podnosioca pored ostalog primetio, da se on u cilju objašnjenja osnovanosti svojih navoda pozvao na slučajeve *KI 145/18*, i *KI 75 / 21*, koji su bili predmet ustavne ocene suda. Sud zapaža da je navedene slučajeve podnosilac doveo u kontekstu svog slučaja, smatrajući da i njegov podneti zahteva u potpunosti odgovara pomenutim zahtevima, te da Sud treba da ima isti pristup.
105. Imajući to u vidu, Sud nalazi za potrebu da podnosiocu zahteva pruži objašnjenje i po ovom navodu, pri tome ne zalazeći u suštinu i nalaze koje je Sud već naveo tokom ocenjivanja njihove osnovanosti.
106. Pre svega Sud napominje da svaki zahtev podnet sudu ima svoje specifičnosti u odnosu na navode podnosioca zahteva koji kao takvi utiču na sam ishod zahteva. U prilog tome, Sud želi da doda, da je pozivanje podnosioca zahteva na slučaj *KI 145/18*, neosnovano, imajući u vidu da je u tom zahtevu suština predmeta bila drugačije prirode, konkretnije Sud je u predmetu *KI 145/18* utvrdio da Apelacioni sud nije rešavao suštinski navod podnosioca zahteva o nejednakom tretiranju od strane prvostepenog suda, a što je u odnosu na ovaj zahteva rezultiralo i drugačijim zaključcima. Sud posebno navodi da je prilikom razmatranja oba zahteva primenio iste principe i načela ESLJP, i ovog Sud, ali je došao do različitih zaključaka, na šta je pre svega uticala kako specifičnost zahteva tako i postupci koji su prethodili ovom postupku.

107. Dalje, što se tiče pozivanja podnosioca zahteva na slučaj **KI 75/21**, Sud podseća da su oba zahteva konceptualno isti, ali ne i suštinski, što je i doprinelo različitom ishodu prilikom njihovog razmatranja. U slučaju **KI75/21** suština predmeta je bila licenca, dok u konkretnom zahtevu je dozvola za izgradnju objekata za proizvodnju električne energije, što svakako predstavlja bitnu razliku na samom početku. Šta više navode u predmetnom zahtevu koje je Sud razmatrao u kontekstu proceduralnih radnji koje su redovni sudovi preduzimali u ocenjivanju njegove osnovanosti vodile su zaključku da su oni neosnovani, dok u slučaju **KI75/21**, to svakako nije bio slučaj a, što je rezultiralo i donošenjem presude povodom ovog zahteva.
108. Znači samo pozivanje na zahteve koje je Sud razmatrao u ranijem periodu, i za koje podnosilac smatra da suštinski odgovaraju njegovom zahtevu, nisu dovoljan osnov za ovaj Sud da donese indentičan zaključak.

Zaključak

109. Stoga, Sud zaključuje, da su svi navodi podnosioca zahteva o povredi prava zagaranovanih članom 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a, kao i navodi o povredi člana 24 Ustava, navodi koji se kvalifikuju kao (iii) "nepotkrepljeni ili neobrazloženi" navodi. Prema tome zahtev se u celosti treba proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovanim na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 34 Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članovima 20 i 27.1 Zakona i pravilima 34. (2) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 18. januara 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. DA UTVRDI da ovo rešenje stupa na snagu na dan objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo, u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Bajram Ljatić

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani